

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 โดยมีสถานศึกษาเป็นหน่วยวิเคราะห์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน เป็นผู้ให้ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสาระสำคัญของการวิจัยไว้ 2 ขั้นตอน คือ ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ได้ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 167 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,690 คน รวมประชากรทั้งหมด 1,857 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2550 ผู้วิจัยซึ่งได้จากกำหนดขนาดตัวอย่างประชากรตามขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากตารางการประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเกรชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 : 303) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 118 คน เป็นครูผู้สอนจำนวน 204 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 322 คน การสุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1 จำแนกขนาดสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้จำนวนสถานศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง สถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 39 โรง สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 47 โรง สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 11 โรง รวมทั้งหมด 97 โรง ตามสัดส่วนของสถานศึกษา ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำแนกตามขนาด

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด	จำนวนสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	53	39
กลาง	64	47
ใหญ่	15	11
รวม	132	97

ขั้นที่ 2 จำแนกขนาดสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ออกเป็น 3 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ได้ประชากรสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 331 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 864 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 662 คน

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างเทียบสัดส่วนขนาดตัวอย่างจากตารางของเครชชีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 72 คน สถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 141 คน สถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 109 คน

ขั้นที่ 4 แบ่งกลุ่มตัวอย่างเทียบหาสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ดังนี้

สถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 38 คน ครูผู้สอน จำนวน 34 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน

สถานศึกษาขนาดกลาง กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 45 คน ครูผู้สอน จำนวน 96 คน รวมทั้งสิ้น 141 คน

สถานศึกษาขนาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 35 คน ครูผู้สอน จำนวน 74 คน รวมทั้งสิ้น 109 คน

ขั้นที่ 5 สุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดสถานศึกษาและประเภทกลุ่มตัวอย่าง

สถานศึกษา	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูผู้สอน		รวม
ขนาดสถานศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง
เล็ก	53	38	278	34	72
กลาง	64	45	800	96	141
ใหญ่	50	35	612	74	109
รวม	167	118	1,690	204	322

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในหน้าที่ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 6 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ ดังนี้

1. พฤติกรรมด้านการมุ่งประสงค์ จำนวน 8 ข้อ
2. พฤติกรรมด้านการทำงานเป็นทีม จำนวน 8 ข้อ
3. พฤติกรรมด้านการมองการณ์ไกล จำนวน 8 ข้อ
4. พฤติกรรมด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 8 ข้อ
5. พฤติกรรมด้านการวางแผน จำนวน 10 ข้อ
6. พฤติกรรมด้านการมุ่งสัมพันธ์รายบุคคล จำนวน 8 ข้อ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนน เป็น 5 ระดับ (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 156-157) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการแสดงออกในพฤติกรรมนั้นมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการแสดงออกในพฤติกรรมนั้นมาก
- 3 หมายถึง มีการแสดงออกในพฤติกรรมนั้นปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการแสดงออกในพฤติกรรมนั้นน้อย
- 1 หมายถึง มีการแสดงออกในพฤติกรรมนั้นน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามภารกิจ 4 ด้าน ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 50 ข้อ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการ จำนวน 11 ข้อ
2. ประสิทธิภาพของการบริหารงานงบประมาณ จำนวน 13 ข้อ
3. ประสิทธิภาพของการบริหารงานบุคคล จำนวน 12 ข้อ
4. ประสิทธิภาพของการบริหารทั่วไป จำนวน 14 ข้อ

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert's five rating scale) ผู้วิจัยกำหนดค่าน้ำหนัก (ลิ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2536 : 156-157) ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานมากที่สุด
- 4 หมายถึง ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานมาก
- 3 หมายถึง ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานปานกลาง
- 2 หมายถึง ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานน้อย
- 1 หมายถึง ระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพ การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบเติมข้อความ

การสร้างเครื่องมือการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาเครื่องมือวิจัย ชนิดแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและ ประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ แล้วสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาเครื่องมือเพื่อ การวิจัยครั้งนี้

2. พัฒนาแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ตามกรอบแนวคิดให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระ และขอบเขตของงานวิจัย และดำเนินการจัดทำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับร่าง
3. นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยฉบับร่าง เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา วิทยาลัยนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การจัดหมวดหมู่และการใช้ข้อความ รวมทั้งพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ ปรับปรุงและแก้ไข
4. ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อการวิจัยตามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยนิพนธ์ เสนอแนะ ตรวจสอบ และแก้ไข
5. นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำผู้บริหาร สถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 ท่าน ดังนี้ 1) ดร.ไพรัช มณีโชติ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 2) นายกมลชัย คีรีศรี ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 และ 3) นายชมพู จันทร์เจริญ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ภาษา พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อความให้เหมาะสมครอบคลุม ตามประเด็นที่ศึกษาวิจัย ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80
6. ปรับปรุงแบบสอบถามเพื่อการวิจัยตามผลการตรวจสอบ และข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิ
7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเสนอต่อ คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยนิพนธ์พิจารณาอีกครั้งก่อนนำไปทดลองเก็บข้อมูล
8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 ที่ไม่ใช่ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 99) ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามตัวแปรต้นเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา เท่ากับ 0.9461 ได้ค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามตัวแปรตามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงาน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เท่ากับ .9438 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่นสูง
9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยนิพนธ์ แล้วจึง นำไปใช้เก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยบันทึกเสนอคณะกรรมการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี เสนอหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสืออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยผ่านผู้บริหารสถานศึกษา พร้อมทั้งนัดหมายวันขอรับแบบสอบถามคืน ให้สถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถามแล้วนำไปส่งผู้เอกสารสถานศึกษาของผู้วิจัยที่ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมา
2. วิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา รายได้ต่อเดือน ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในหน้าที่ โดยคำนวณหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหาค่าร้อยละ
4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยการทดสอบค่า T-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. แปลความหมายค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา คำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
6. แปลความหมายระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสต์ (Best, 1970 อ้างถึงใน วิชัย อุดมกุศลศรี, 2545 : 68) ตามรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีพฤติกรรมผู้นำในระดับน้อยที่สุด

7. แปลความหมายค่าเฉลี่ยระดับประสิทธิผลในการบริหารงานสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โดยโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของเบสท์ (Best, 1970 อ้างถึงใน วิชัย อุดมกุศลศรี,
2545 : 68) ตามรายละเอียดดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีประสิทธิผลหรือความสำเร็จในการบริหาร
ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีประสิทธิผลหรือความสำเร็จในการบริหาร
ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีประสิทธิผลหรือความสำเร็จในการบริหาร
ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีประสิทธิผลหรือความสำเร็จในการบริหาร
ระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีประสิทธิผลหรือความสำเร็จในการบริหาร
ระดับน้อยที่สุด

8. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
และแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใช้เกณฑ์ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2536 :153)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .80 ขึ้นไป แสดงว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับ
สูงที่สุด

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .60 – 79 แสดงว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .40 – 59 แสดงว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับ

ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .20 – 39 แสดงว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่า .20 ลงมา แสดงว่ามีค่าความสัมพันธ์ในระดับ
ต่ำสุด